

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	1
1. ACCREDITATIEKADER BESTAANDE OPLEIDINGEN HOGER ONDERWIJS ..	2
1.1 ALGEMENE OPMERKINGEN	2
<i>Opleidingsprofiel v.s. instellingsprofiel</i>	2
<i>Interne kwaliteitszorg</i>	2
<i>Weging facetten</i>	2
<i>Betrokkenheid studenten bij visitaties</i>	2
<i>Groefunctie accreditatie</i>	2
<i>Termijn accreditatie</i>	2
<i>Verhouding zelfevaluatie rapport en beoordeling door VBI</i>	3
1.2 OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE TEKST	3
<i>Oriëntatie HBO/WO (pag. 5)</i>	3
<i>Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma (pag. 6)</i>	3
<i>Studielast (pag. 6)</i>	3
<i>Instroom (pag. 6)</i>	3
<i>Verdwijnen facet 'organisatie' (pag. 7)</i>	3
<i>Eisen HBO/WO (pag. 7)</i>	3
<i>Kwaliteit personeel (pag. 7)</i>	3
<i>Materiele voorzieningen (pag. 7)</i>	3
<i>Interne kwaliteitszorg (pag. 8)</i>	4
<i>Beslisregels accreditatie (pag. 10)</i>	4
<i>Openbaarheid accreditatieprocedure (pag. 12)</i>	4
2. TOETSINGSKADER NIEUWE OPLEIDINGEN HOGER ONDERWIJS	5
2.1 ALGEMENE OPMERKINGEN	5
<i>Opleidingsprofiel v.s. instellingsprofiel</i>	5
<i>Betrokkenheid studenten bij beoordeling</i>	5
<i>Curriculum en voorzieningen</i>	5
2.2 OPMERKINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE TEKST	5
<i>Breedte van de toetsing (pag. 3)</i>	5
<i>Oriëntatie HBO/WO (pag. 5)</i>	5
<i>Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma (pag. 6)</i>	6
<i>Studielast (pag. 6)</i>	6
<i>Instroom (pag. 6)</i>	6
<i>Verdwijnen facetten 'afstemming tussen vormgeving en inhoud' en 'beoordeling en toetsing' (pag. 7)</i>	6
<i>Verdwijnen facet 'organisatie' (pag. 7)</i>	6
<i>Eisen HBO/WO (pag. 7)</i>	6
<i>Kwaliteit personeel (pag. 7)</i>	6
<i>Materiele voorzieningen (pag. 7)</i>	6
<i>Ontbreken facet 'studiebegeleiding' (pag. 7)</i>	7
<i>Interne kwaliteitszorg (pag. 8)</i>	7
<i>Beslisregels toetsing (pag. 9)</i>	7
<i>Openbaarheid toetsingsprocedure (pag. 12)</i>	7

1. Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs

1.1 Algemene opmerkingen

Opleidingsprofiel v.s. instellingsprofiel

Het ISO wil graag aandacht vragen voor de *samenhang* van het *opleidingsprofiel* met het *instellingsprofiel*. De wetgever heeft gekozen voor een accreditatie op opleidingsniveau, dit is een overzichtelijke, toetsbare eenheid. Toch is het onvermijdelijk dat de gekozen doelstellingen van de instelling hun beslag hebben op die van de opleiding. Wij zijn van mening dat het instellingskader een plaats verdient binnen de accreditiekaders. Het kader dat een instelling kiest, bepaalt immers de ruimte waarin een opleiding zich kan profileren.

Interne kwaliteitszorg

Het ISO is van mening dat er niemand beter dan de studenten van een opleiding een oordeel kan vellen over de kwaliteit van de eigen opleiding. Hoe tevreden zijn studenten over de eigen opleiding? In het kopje 'Interne kwaliteitszorg' worden enkele aspecten van de rol van de studenten genoemd. Voorop staat dat de VBI niet alleen verifieert dat er studenten betrokken zijn bij het proces van kwaliteitszorg maar ook de effecten van de inspraak van studenten in kaart brengt.

Weging facetten

Een VBI krijgt de mogelijkheid om zelf aan te geven hoe de verschillende facetten meewegen bij de totstandkoming van het eindoordeel over een onderwerp. Het ISO acht het wenselijk dat voor de weging van de verschillende facetten richtlijnen worden opgesteld. Enige standaardisering (b.v. richtlijnen) in de weging van de verschillende facetten zal ook bijdragen aan de vergelijkbaarheid van de rapporten van verschillende VBI's. Het ISO is van mening dat een opleiding op elke van de geformuleerde facetten voldoende zou moeten scoren.

Betrokkenheid studenten bij visitaties

Wat betreft de te volgen werkwijze bij de totstandkoming van een visitatierapport, wil het ISO wijzen op de rol die student-leden van visitatiecommissies spelen. Het verleden wijst uit dat dit per visitatiecommissie verschilt. Er zou *altijd* een student deel uit moeten maken van een visitatiecommissie.

Groeifunctie accreditatie

Naar aanleiding van deze toetsingskaders willen wij onze zorg uitspreken over het feit dat het accrediteren van basiskwaliteit opleidingen niet intrinsiek motiveert om meer te doen dan nodig is. Accreditatie dient indirect een signaal af te geven over de standaarden die gehanteerd dienen te worden in het hoger onderwijs. Het ISO wil dan ook voorstellen dat de beoordeling van de bijzondere kwaliteitskenmerken weldegelijk invloed zal hebben op het oordeel van de NAO.

Termijn accreditatie

Deelt de NAO de mening dat een periode van 6 jaar (in het licht van bachelor-master) een te lange periode is voor accreditatie?

Verhouding zelfevaluatie-rapport en beoordeling door VBI

Ziet de NAO de gevaren van het alleen laten beoordelen van een *zelf*evaluatie van een opleiding door de VBI? Zou de VBI ook het initiatief moeten nemen om zelf onderzoek te doen?

1.2 Opmerkingen naar aanleiding van de tekst

Oriëntatie HBO/WO (pag. 5)

Er zijn bij zowel HBO als WO twee criteria geschrapt. Deelt de NAO de mening dat de *oriëntatie* van WO-opleidingen vooral vorm wordt gegeven door de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek?

Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma (pag. 6)

De relatie tussen de doelstellingen en het programma reikt verder dan de inhoud. Ook de opzet van het programma is essentieel voor het bereiken van doelstellingen. Dit staat ook in verband met het begrip studeerbaarheid. Is het aangeboden programma zodanig vormgegeven (opzet programma) dat de doelstellingen op een zo efficiënt mogelijke wijze worden bereikt?

Studielast (pag. 6)

Het criterium voor studielast is "het programma is voor de gekwalificeerde studeerbaar". Studeerbaarheid is voor het ISO echter meer dan dat de studiebelasting van het programma niet groter is dan de vastgestelde studielast. Studeerbaarheid (hiervan is de studielast een onderdeel) is naar onze mening een facet dat dient opgenomen te worden in dit accreditatiekader. De criteria hiervoor zijn:

- Het programma is binnen de vastgestelde cursusduur te realiseren
- Het programma is zodanig vormgegeven dat het oplopen van studievertraging tot een minimum wordt beperkt

Instroom (pag. 6)

Hoe zit het met buitenlandse studenten die in willen stromen in een opleiding?

Verdwijnen facet 'organisatie' (pag. 7)

Waarom is het facet 'organisatie' verdwenen in de nieuwste conceptversie?

Eisen HBO/WO (pag. 7)

Waarom is hier gekozen voor een 'verzwakking' van de wisselwerking beroepenveld-HBO, door de zin "...in de vorm van actieve uitwisseling met de beroepspraktijk."?

Kwaliteit personeel (pag. 7)

Waarom is hier gekozen voor het vervangen van "de competenties van de ingezette medewerkers..." in "het personeel is voldoende gekwalificeerd..."

Materiele voorzieningen (pag. 7)

Het ISO stelt er prijs op dat de materiele voorzieningen niet alleen in voldoende mate aanwezig voor het realiseren van het programma, maar dat deze ook aansluit bij de

behoefte van studenten. Wij zouden graag de formulering uit het concept van december 2002 terug willen zien.

Interne kwaliteitszorg (pag. 8)

Het ISO is van mening dat ook door opleidingen rekenschap dient te worden afgelegd voor geformuleerde doelen. Dit is een van de middelen om met accreditatie opleidingen te stimuleren van kwaliteit een dynamisch proces te maken dat bijdraagt aan de verhoging van het basisniveau. Wij zouden graag het facet "formuleren doelen" en het bijbehorende criterium uit het concept van december 2002 terug willen zien.

Beslisregels accreditatie (pag. 10)

Ten opzichte van de conceptversie van december 2002 valt op te merken dat het begrip 'twijfelachtig' is toegevoegd. Het ISO vraagt zich af waarom er gekozen is voor deze klassering. Is het niet duidelijker om aan te geven door middel van voldoende/onvoldoende klassering. Eenzelfde opmerking valt te maken over het begrip 'excellent'. Wanneer is iets excellent?

Openbaarheid accreditatieprocedure (pag. 12)

Welke stukken zijn openbaar?

2. Toetsingskader nieuwe opleidingen hoger onderwijs

2.1 Algemene opmerkingen

Opleidingsprofiel v.s. instellingsprofiel

Het ISO wil graag aandacht vragen voor de *samenhang* van het *opleidingsprofiel* met het *instellingsprofiel*. De wetgever heeft gekozen voor een toetsing op opleidingsniveau, dit is een overzichtelijke, toetsbare eenheid. Toch is het onvermijdelijk dat de gekozen doelstellingen van de instelling hun beslag hebben op die van de nieuw te starten opleiding. Wij zijn van mening dat het instellingskader een plaats verdient binnen de toetsingskaders. Het kader dat een instelling kiest, bepaalt immers de ruimte waarin een opleiding zich kan profileren.

Betrokkenheid studenten bij beoordeling

Het ISO is van mening dat er niemand beter dan de studenten van een opleiding een oordeel kan vellen over de kwaliteit van de eigen opleiding. Het is daarom voor de hand liggend om bij een nieuwe opleiding te toetsen in hoeverre een instelling bewust is omgegaan met de wensen en eisen van studenten bij de totstandkoming van het programma etc.

Curriculum en voorzieningen

Het ISO vindt dat een opleiding alleen van start kan gaan als er een *volledig curriculum* bekend is. Het mag niet zo zijn dat er 'tijdens de rit' een curriculum in elkaar gedraaid wordt. Het kiezen van een opleiding is een grote stap voor een student, een student mag nooit de dupe worden van 'half werk' van een opleiding. De student moet weten waaraan hij toe is. Hetzelfde verhaal gaat voor de 'beoogde voorzieningen' op. De student mag nooit de speelbal worden van ruimtegebrek (er melden zich in het 2^e jaar meer studenten aan dan verwacht) of een tekort aan begeleiding. In dit soort gevallen is het meestal beter een limiet te stellen dan ongecontroleerd te groeien. Het ISO zou dan ook graag zien dat de materiele en programmatische voorwaarden sterk worden aangescherpt zodat dergelijke situaties zich nooit zullen voordoen.

2.2 Opmerkingen naar aanleiding van de tekst

Breedte van de toetsing (pag. 3)

Er wordt aangegeven dat de toetsing van een nog niet in Nederland bestaande opleiding zwaarder zal zijn dan die van een bestaande opleiding. Is de taak van de NAO niet begrenst tot het toetsen van aanwezige kwaliteit, dit dient toch te gebeuren zonder bepaalde aannames? Er vindt immers nog een macrodoelmatigheidstoets plaats door de Minister.

Oriëntatie HBO/WO (pag. 5)

Er zijn bij zowel HBO als WO twee criteria geschrapt. Deelt de NAO de mening dat de *oriëntatie* van WO-opleidingen vooral vorm wordt gegeven door de wisselwerking tussen onderwijs en onderzoek?

Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma (pag. 6)

De relatie tussen de doelstellingen en het programma reikt verder dan de inhoud. Ook de opzet van het programma is essentieel voor het bereiken van doelstellingen. Dit staat ook in verband met het begrip studeerbaarheid. Is het aangeboden programma zodanig vormgegeven (opzet programma) dat de doelstellingen op een zo efficiënt mogelijke wijze worden bereikt?

Het ISO acht het noodzakelijk dat ook voor nieuwe opleidingen geldt dat het programma studenten de mogelijkheid biedt de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Studielast (pag. 6)

Het criterium voor studielast is "het programma is voor de gekwalificeerde studeerbaar". Studeerbaarheid is voor het ISO echter meer dan dat de studiebelasting van het programma niet groter is dan de vastgestelde studielast. Studeerbaarheid (hiervan is de normatieve studielast een onderdeel) is naar onze mening een facet dat dient opgenomen te worden in dit toetsingskader. De criteria hiervoor zijn:

- Het programma is binnen de vastgestelde cursusduur te realiseren
- Het programma is zodanig vormgegeven dat het oplopen van studievertraging tot een minimum wordt beperkt

Instroom (pag. 6)

Hoe zit het met buitenlandse studenten die in willen stromen in een opleiding?

Verdwijnen facetten 'afstemming tussen vormgeving en inhoud' en 'beoordeling en toetsing' (pag. 7)

Zoals eerder aangegeven mogen studenten geen proefkonijnen worden en dient ook dit alles vooraf bekend te zijn. De facetten mogen wat het ISO betreft waar terug in het toetsingskaders.

Verdwijnen facet 'organisatie' (pag. 7)

Waarom is het facet 'organisatie' verdwenen in de nieuwste conceptversie?

Eisen HBO/WO (pag. 7)

Waarom is hier gekozen voor een 'verzwakking' van de wisselwerking beroepenveld-HBO, door de zin "...in de vorm van actieve uitwisseling met de beroepspraktijk."?

Kwaliteit personeel (pag. 7)

Waarom is hier gekozen voor het vervangen van "de competenties van de ingezette medewerkers..." in "het personeel is voldoende gekwalificeerd..."

Materiele voorzieningen (pag. 7)

Het ISO stelt er prijs op dat de materiele voorzieningen niet alleen in voldoende mate aanwezig voor het realiseren van het programma, maar dat deze ook aansluit bij de *behoefte* van nieuwe studenten of de behoefte bij soortgelijke opleidingen.

Ontbreken facet 'studiebegeleiding' (pag. 7)

De beoogde studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten moet voldoende zijn met het oog op studievoortgang. Ook dient de begeleiding aan te sluiten, in lijn met het gestelde onder 'materiele voorzieningen', bij de behoefte van studenten.

Interne kwaliteitszorg (pag. 8)

Het ISO is van mening dat ook door nieuwe opleidingen rekenschap dient te worden afgelegd, bij de eerste accreditatie, over de bij toets nieuwe opleiding geformuleerde doelen. Dit is een van de middelen om met accreditatie opleidingen te stimuleren van kwaliteit een dynamisch proces te maken dat bijdraagt aan de verhoging van het basisniveau. Wij zouden graag het facet "formuleren doelen" en het bijbehorende criterium uit het concept van december 2002 terug willen zien.

Beslisregels toetsing (pag. 9)

In analogie met het gestelde bij het accreditatiekader, is het ISO van mening dat een opleiding op elk facet voldoende dient te scoren.

Openbaarheid toetsingsprocedure (pag. 12)

Welke stukken zijn openbaar?